

ЛІТЕРАТУРА

1. **Голов С. Ф.** Теорія багаточільового бухгалтерського обліку / С. Ф. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2011. – № 4. – С. 3 – 13.
2. **Дипиаза С.** (мл.). Будущее корпоративной отчетности. Как вернуть доверие общества / С. Дипиаза (мл.), Р. Экклз. – М.: Альпина Паблишерз, 2003. – 212 с.
3. **Жук В. М.** Бухгалтерський облік: шляхи вирішення проблем практики і науки : монографія / В. М. Жук. – К.: Інститут аграрної економіки, 2012. – 454 с.
4. **Жук В. М.** Наукова гіпотеза трактування бухгалтерського обліку як соціально-економічного інституту / В. М. Жук // Облік і фінанси АПК. – 2012. – № 2. – С. 14 – 22.
5. **Жукова Е. Б.** Взаимодействие экономических и институциональных интересов в постиндустриальной экономике : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. экон. наук: спец. 08.00. 01 «Экономическая теория» / Жукова Елена Бори-

совна; ФГБОУ ВПО «Саратовский государственный социально-экономический университет». – Саратов, 2012. – 24 с.

6. **Норт Д.** Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт; [пер. с англ. А. Н. Нестеренко]; под. ред. Б. З. Мильнера. – М.: Фонд экономической книги «Начала», 1997. – 180 с.
7. **Санникова И. Н.** Возможно ли преодолеть кризис теории бухгалтерского учета? / И. Н. Санникова // Бухгалтерский учет в бюджетных и некоммерческих организациях. – 2008. – № 8. – С. 9 – 12.
8. СЛОВОПЕДІЯ: Словник іншомовних слів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovopedia.org.ua/36/53409/248576.html>

Науковий керівник – член-кореспондент НААН, заслужений діяч науки і техніки України, доктор економічних наук, професор **Жук В. М.**

УДК 336.71

АНТИКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД І МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА В МЕХАНІЗМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

ДОВГАНЬ Ж. М.

УДК 336.71

Довгань Ж. М. Антикризисное регулирование, банковский надзор и монетарная политика в механизме обеспечения финансовой устойчивости банковской системы

У статті розроблено схему співвідношення суб'єктів антикризового регулювання та інструментів підтримки фінансової стійкості банківської системи України (ФСБС). Проаналізовано інструменти впливу органів державного регулювання на фінансову стійкість банківської системи України. Розроблено пропозиції щодо вдосконалення банківського нагляду в контексті забезпечення ФСБС України. Досліджено взаємозалежність між типом устрою національних регуляторних систем і ФСБС у контексті обґрунтування ефективності створення мегарегулятора фінансового ринку в Україні.

Ключові слова: фінансова стійкість, банківська система, антикризове регулювання, мегарегулятор, банківський надзор, монетарна політика
Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 5.

Довгань Жанна Миколаївна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри банківського менеджменту та обліку, Тернопільський національний економічний університет (вул. Львівська, 11, Тернопіль, 46020, Україна)
E-mail: dovsh@rambler.ru

УДК 336.71

Довгань Ж. Н. Антикризисное регулирование, банковский надзор и монетарная политика в механизме обеспечения финансовой устойчивости банковской системы

В статье разработана схема соотношения субъектов антикризисного регулирования и инструментов поддержки финансовой устойчивости банковской системы Украины (ФСБС). Проанализированы инструменты влияния органов государственного регулирования на финансовую устойчивость банковской системы Украины. Разработаны предложения относительно усовершенствования банковского надзора в контексте обеспечения ФСБС Украины. Исследована взаимозависимость между типом уклада национальных регуляторных систем и ФСБС в контексте обоснования эффективности создания мегарегулятора финансового рынка в Украине.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, банковская система, антикризисное регулирование, мегарегулятор, банковский надзор, монетарная политика.
Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Библ.:** 5.

Довгань Жанна Николаевна – доктор экономических наук, доцент, профессор кафедры банковского менеджмента и учета, Тернопольский национальный экономический университет (ул. Львовская, 11, Тернополь, 46020, Украина)
E-mail: dovsh@rambler.ru

UDC 336.71

Dovgan Zh. N. Anti-Crisis Regulation, Banking Supervision and Monetary Policy in the Mechanism of Ensuring Financial Stability of the Banking System

The article develops a scheme of correlations of subjects of anti-crisis regulation and tools of support of financial stability of the banking system of Ukraine (FSBS). It analyses instruments of influence of the bodies of state regulation on financial stability of the banking system of Ukraine. It develops proposals with respect to improvement of the banking supervision in the context of ensuring FSBS of Ukraine. It studies interdependence between the type of the mode of national regulatory systems and FSBS in the context of substantiation of efficiency of creation of a mega-regulator of the financial market in Ukraine.

Key words: financial stability, banking system, anti-crisis regulation, mega-regulator, banking supervision, monetary policy.
Pic.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 5.

Dovgan Zhanna N. – Doctor of Science (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Bank Management and Account, Ternopil National Economic University (vul. Lvivska, 11, Ternopil, 46020, Ukraine)
E-mail: dovsh@rambler.ru

На сьогодні ключовим завданням антикризового управління окремими банками і грошово-кредитним сектором у цілому є подолання наслідків фінансових криз та їх попередження в контексті підтримки фінансової стійкості банківської системи. Саме тому проблематика діяльності наглядових органів усіх країн спрямована на активне сприяння в проведенні банками адекватної оцінки та всебічного аналізу сукупності взятих на себе ризиків. Для досягнення подібних цілей необхідно здійснити перехід від простого адміністрування до співробітництва і комплементарної взаємодії, що передбачає системну взаємодію антикризового регулювання, банківського нагляду та монетарної політики в механізмі забезпечення фінансової стійкості банківської системи.

Вагомий внесок у розвиток науково-методологічних засад антикризового управління банківською діяльністю було здійснено такими зарубіжними та вітчизняними дослідниками, як: О. Барановський, Ф. Валенсія, А. Деміргук-Кунт, О. Дзюблюк, І. Дьяконова, Дж. Капріо, О. Колодізев, І. Ларіонова, В. Міщенко, П. Роуз, А. Тавасієв та ін. Разом з тим, незважаючи на численні наукові здобутки, ряд питань, що стосуються співвідношення суб'єктів та інструментів підтримання фінансової стійкості банківського сектора, залишаються недостатньо дослідженими.

Мета статті полягає в обґрунтуванні доцільності комплементарної взаємодії антикризового регулювання, банківського нагляду та монетарної політики в механізмі забезпечення ФСБС.

На відміну від антикризового управління антикризове регулювання зводиться до впливу ззовні державними (національними) органами або за їх відання шляхом реструктуризації чи перегляду окремих напрямків антикризового впливу на види діяльності банків, відносини з клієнтами, показники діяльності [1].

На нашу думку, антикризове регулювання фінансової стійкості банківської системи передбачає застосування спеціального набору інструментів вже на етапі реагування на негативні тенденції у функціонуванні банківської системи. Причому завданням банківського нагляду в цілому є забезпечення поточного рівня фінансової стійкості кредитних установ (рис. 1).

Підкреслимо, що підтримка фінансової стійкості банківської системи в кризових умовах є основною

функцією сучасного регулятора (центрального банку), незалежно від того, чи він є спеціалізованим регулятором (лише для банків), чи відповідає за моніторинг та нагляд фінансового ринку в цілому (універсальний регулятор). Регулятор завжди повинен вживати вчасних та адекватних заходів у сфері забезпечення критеріїв фінансової стійкості кредитної системи (зростання ліквідності банків, контроль рівня адекватності їх капіталу, стабільної роботи розрахунково-платіжної системи тощо). Антикризова політика регулятора передбачає використання широкого арсеналу засобів підтримки фінансової стійкості банків, серед яких особливою популярністю користуються операції рефінансування та рекапіталізації.

На нашу думку, у механізмі забезпечення фінансової стійкості банківської системи одне з провідних місць належить інструментам монетарної політики. Протягом світової фінансової кризи 2008 – 2009 рр. відбулися радикальні перетворення в механізмі трансмісійного впливу кредитного каналу монетарної політики, а саме – формування ефекту, оберненого докризовому. Процеси кредитної експансії разом з її стимулюючою дією на основні макроекономічні показники (зайнятість населення, ВВП, інвестиції, інфляція) були заміщені масштабною кредитною стагнацією, а в секторах кредитного ринку за валютними позичками та кредитами, наданими фізичним особам – стисненням. У табл. 1 розглянуто основні заходи монетарної політики, які застосовуються НБУ для підтримки фінансової стійкості банків.

Місце банків у процентному каналі монетарної трансмісії виражається через дію послідовних впливів на кредитні ставки комерційних банків: встановлення облікової ставки НБУ – зміна короткострокових ставок фінансового ринку і через криву дохідності – на довгострокові – зміна ставок на кредити. Унаслідок цього відбувається вплив на інтенсивність міграції інвестиційного капіталу між різними секторами фінансового ринку, на заощадження населення, вкладення, споживання, і таким чином – на темпи зростання ВВП, зайнятість та інфляцію.

Вплив каналу цін активів на фінансову стійкість банківської системи виражається у цільовому впливі НБУ на вартість фінансових та інших інструментів інвестування. Нерозвиненість вітчизняного фондового ринку значно обмежує можливості суб'єктів ринку у використанні альтернатив під час розміщення та перерозподілу

Ініціювання прийняття нових нормативних актів, проведення реформ, реструктуризація наглядових органів тощо

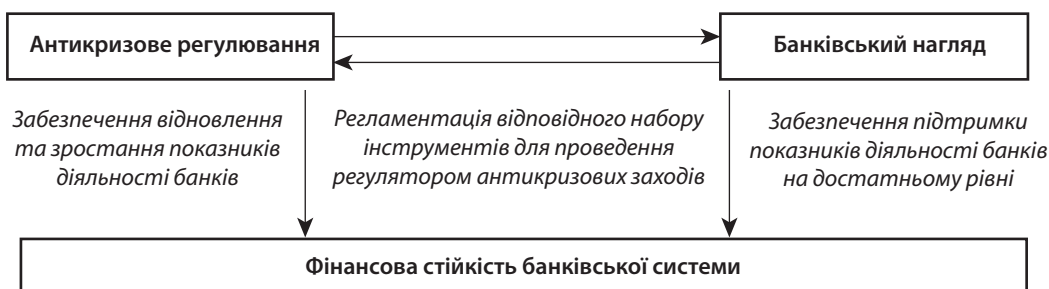

Рис. 1. Структурно-функціональний зв'язок між процедурами антикризового регулювання, банківського нагляду та механізмом забезпечення фінансової стійкості банківської системи

наєвних активів, обмежуючи їх вибір трьома ринками: валютним, депозитним та ринком нерухомості. Виникнення кризових ефектів в аналізованому каналі пов'язане саме з цими факторами.

Кризові явища 2008 – 2009 рр. спричинили появу в Україні так званого «балансового ефекту» валютного каналу: внаслідок існування надмірного рівня доларизації грошово-кредитного ринку та великих розмірів зовнішньої заборгованості резидентів, негативні наслідки вказаного ефекту від курсового знецінення національної валюти проявилися у зростанні поточних витрат підприємств на обслуговування кредитів та різних типів зобов'язань в іноземній валюті. Наслідком цього стало зменшення власного капіталу банків та ринкової вартості банківського бізнесу; масштабне зменшення фінансової стійкості банківської системи внаслідок зростання обсягу та частки проблемних кредитів у сукупному портфелі банків – з 1,3% на початку 2008 р. до 11,2% на початку 2010 р. [2].

Отже, передумовами підвищення впливу ефективності монетарної політики на фінансову стійкість банківської системи, на нашу думку, можна вважати так:

- ✦ необхідність поєднання монетарної політики та більш жорсткого регулювання і нагляду, посилення рівня політичної та операційної незалежності НБУ;
- ✦ розвиток фондового ринку, який зміг би забезпечити еластичну реакцію банків як суб'єктів цього ринку на зміну процентної стратегії Національного банку та гнучкий механізм формування кривої відсоткової дохідності шляхом трансформації інвестиційного капіталу;
- ✦ вдосконалення інструментів і механізмів національної монетарної політики з метою підтримки фінансової стійкості банків шляхом поступового наближення до передового досвіду європейських країн.

Останнім часом в Україні йде мова про вдосконалення системи регулювання фінансового ринку. Основ-

Таблиця 1

Обґрунтування механізму трансмісійного впливу заходів монетарної політики НБУ на фінансову стійкість банківської системи України

Заходи монетарної політики НБУ	Трансмісійний механізм впливу на фінансову стійкість банківської системи
<i>Емісія грошей</i>	
Випуск готівкових грошей: лише в обмін на безготівкові (за рахунок коштів комерційних банків, розміщених на коррахунках в НБУ)	Емпіричне підтвердження зникнення взаємозв'язку між збільшенням грошової бази та обсягами банківського кредитування протягом кризового періоду. Це може свідчити про нечутливість кредитної активності банків до чинника грошової пропозиції та вичерпання можливостей НБУ щодо стимулювання збільшення кредитування за рахунок емісійних заходів
Випуск безготівкових грошей (на компенсаційній основі): – купівля НБУ валюти на міжбанківському ринку; – придбання НБУ державних цінних паперів; – рефінансування банків	
Збільшення облікової ставки НБУ, ломбардна політика	Зменшення можливостей банків щодо кредитування позичальників, придбання цінних паперів, купівлі валюти
Збільшення норми обов'язкового резервування	Скорочення надлишкових резервів банків і мультиплікативне зменшення грошової пропозиції
<i>Проведення валютних інтервенцій</i>	
Придбання НБУ іноземної валюти	Падіння курсу гривні: прискорення інфляції, зниження платоспроможності населення; погіршення якості активів банківської системи, значну частку яких становить іноземна валюта; зростання боргового навантаження на вітчизняні компанії, що отримали кредити в іноземній валюті
Збільшення норми обов'язкового резервування	Скорочення надлишкових резервів банків і мультиплікативне зменшення грошової пропозиції
<i>Проведення валютних інтервенцій</i>	
Придбання НБУ іноземної валюти	Падіння курсу гривні: прискорення інфляції, зниження платоспроможності населення; погіршення якості активів банківської системи, значну частку яких становить іноземна валюта; зростання боргового навантаження на вітчизняні компанії, що отримали кредити в іноземній валюті
Депозитна політика (встановлення мораторію на повернення депозитних вкладів)	Зниження довіри до фінансових установ з боку населення – масштабне вилучення вкладів – різке зниження ліквідності банків
Рефінансування банків	Зростання банківської ліквідності
<i>Операції на ринку державних цінних паперів (ОВДП)</i>	
Придбання ОВДП Центральним банком	Підвищення ефективності впливу монетарного трансмісійного механізму (в умовах економічної стабільності), розвиток інфраструктури ринку державних цінних паперів, зростання довіри банків до регулятора
Продаж ОВДП Центральним банком	Зростання ліквідності банків та полегшення їм доступу до короткострокових дешевих кредитних ресурсів

ною причиною підвищення інтересу до вдосконалення системи регулювання інфраструктури фінансового ринку та створення нових регуляторів є зростання лібералізації ринків та їх відкритості, а також поширення фінансових конгломератів. Для України актуальним завданням на сьогодні є «вирішення проблеми недостатнього рівня незалежності органів регулювання та нагляду за фінансовим сектором в Україні» [3]. Альтернативними варіантами подібного вдосконалення національної наглядової системи є наступні: системна модернізація існуючих регуляторів (НБУ, НКЦПФР і Нацкомфінпослуг); створення єдиного мегарегулятора, впровадження мегарегулятора при НБУ; введення в дію двох окремих контролюючих органів (модель «twinpeaks»).

У рамках тривалої полеміки щодо ефективності створення мегарегулятора фінансових ринків доцільно здійснити порівняльний аналіз значень критеріїв фінансової стійкості банківської системи протягом останніх років. Інструментарієм реалізації поставленого завдання може бути використаний підхід індикаторів фінансової стабільності (стійкості) – ІФС (Financial Soundness Indicators – FSI), розроблений у відповідності до методології МВФ, що регламентується Керівництвом з компіляції ІФС [2].

Виходячи з наявної інформації про розподіл 60 країн світу за типами устрою національних регуляторних систем на основі 6 критеріїв, які МВФ рекомендує в Керівництві з компіляції індикаторів фінансової стійкості [4] та масиву даних щодо ключових значень ІФС [4], можна зробити висновок, що в країнах з єдиним регулятором фінансової системи у більшості випадків середні значення ІФС за останні шість років є дещо гіршими, ніж у країнах з моделлю відомчого регулювання, зокрема:

- ✦ за критерієм співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів найвищий показник (15,4%) у середньому мають країни з комплексним регулюванням банків та ринку цінних паперів, хоча максимальне значення (20,4%) має Туреччина із групи відомчого регулювання кожного ринку, а мінімальне (8,6%) – Китай з тієї ж групи;
- ✦ за критерієм співвідношення власного капіталу банку до активів максимальний середній показник за групами (8,9%) мають країни зі спеціалізованою моделлю регулювання, мінімальний – з мегарегулятором (7,5%). Високі значення критерію мають такі країни, як Колумбія та Росія (по 13,6%), ОАЕ та Аргентина (13,2% та 13,1% відповідно); «аутсайтери» – Нідерланди та Бельгія (3,6% і 3,8% відповідно);
- ✦ за критерієм співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів найгірша ситуація спостерігається в Ісландії (у середньому за весь період – майже 31,0%). Без урахування Ісландії як типового представника країн з мегарегуляторами, середнє значення за цією групою становить лише 2,9%, однак і в цьому випадку не є найменшим: у країнах з регуляторами одночасно банків і ринку цінних паперів він скла-

дає 1,7%. Найкраще «пережили» кризу Люксембург і Швейцарія (по 0,4%), Фінляндія та Канада (0,5% і 0,8% відповідно);

- ✦ за критерієм співвідношення банківських резервів до недіючих кредитів найгірші (мінімальні) значення демонструють країни з універсальним регулятором: зокрема, на Мальті, в Естонії, Великобританії та Німеччині показник у середньому становив 15,1; 28,1; 44,6 і 47,9% відповідно. Максимально забезпечені резервами такі країни, як Мексика (192,9%), Венесуела (181,6%), Бразилія (176,4%) і Казахстан (174,5%). Найбільші темпи приросту резервів (у 2010 р. порівняно з 2005 р.) спостерігалися в Китаї – 780,2%. Україна знаходиться на другому місці з приростом у 683,5% за той же період: 66,6% проти 8,5% відповідно;
- ✦ за рентабельністю активів у 2010 р. лідирують Казахстан (12,1%, хоча у 2009 р. діяльність банків була збитковою, а рентабельність складала (-24,1%)) і Колумбія (3,9%). Найменший рівень середньої рентабельності спостерігається у моделі мегарегулятора – 0,8% проти 1,4% у двох інших моделях – «банки та ринок цінних паперів» і «банки і страхові компанії»;
- ✦ середня рентабельність капіталу є мінімальною у групі країн з єдиним регулятором – 10,0%. «Локомотивом» проблем банківських систем вказаної групи на цей раз виявилися Латвія та Ірландія: у 2009 та 2010 рр. показник для першої склав 41,6% і 20,4%, для другої – 40,6% і 46,0% зі знаком мінус відповідно. В Україні як за 2010 р., так і в середньому за весь період у своїй групі – найменше значення: 10,2% у 2010 р. (у 2009 р. показник становив (-32,5%)) та 0,4% у середньому.

Результати дослідження доводять, що в країнах з єдиним мегарегулятором фінансової системи рівень ФСБС значно нижче, ніж в країнах, де діють спеціалізовані регулятори окремих секторів. Узагальнені результати цього дослідження представлено в табл. 2.

Принагідно зазначимо, що докризова нормативно-правова база багатьох країн була орієнтована на регулювання окремих фінансових інституцій або принаймні ринкових сегментів, що сприяло виникненню «наглядових прогалин» та, у свою чергу, збільшувало ризики для національного та глобального рівнів фінансової стабільності. Тому необхідно використовувати інструменти впливу державних органів регулювання, які дозволяють системно поєднати банківський нагляд, антикризове управління, монетарну політику в межах єдиного механізму забезпечення фінансової стійкості банківської системи України, як це узагальнено на рис. 2.

До недоліків діяльності провідних вітчизняних регуляторів слід віднести: штучний характер передбаченого в Законі про фінансові послуги розмежування сфер їхнього впливу, дублювання повноважень із ліцензування професійної діяльності, нез'ясованість ситуації стосовно підконтрольності фінансових посередників тому чи іншому регуляторному органу тощо [5].

Результати розрахунку індикаторів фінансової стійкості для країн з різним типом регуляторного управління за 2005 – 2010 рр., %

Індикатори фінансової стійкості	Тип устрою національних регуляторних систем				
	1*	2*	3*	4*	5*
Співвідношення регулятивного капіталу до зважених за ризиком активів	13,7	15,4	13,9	13,4	14,2
Співвідношення власного капіталу банку до активів	7,5	7,8	8,6	7,6	8,9
Співвідношення недіючих кредитів до сукупних валових кредитів	4,3	1,7	3,4	6,2	4,1
Співвідношення банківських резервів до недіючих кредитів	65,8	123,5	98,3	102,2	87,5
Рентабельність активів	0,8	1,4	1,4	1,2	1,1
Середня рентабельність капіталу	10,0	17,5	18,0	16,7	12,6

* 1 – 16 країн з єдиним регулятором фінансової системи; 2, 3, 4 – країни, в яких два сектори фінансового ринку регулюються одним регулятором (2 – банки та ринок цінних паперів (6 країн), 3 – банки та страхові компанії (11 країн), 4 – страхові компанії та ринок цінних паперів (5 країн)); 5 – 22 країни з відомчими регуляторами.

Підбиваючи підсумки, зазначимо, що порівняльний аналіз 60 країн світу з різним типом устрою національних регуляторних систем (16 країн з єдиним регулятором фінансової системи; 22 країни, в яких два сектори фінансового ринку регулюються одним регулятором (банківський та ринок цінних паперів (6 країн), банки та страхові компанії (11 країн), страхові компанії та ринок цінних паперів (5 країн)); 22 країни з відомчими регуляторами), проведений на основі 6 критеріїв, які МВФ рекомендує в Керівництві з компіляції індикаторів фінансової стійкості, показав відставання моделі фінансового мега-регулятора від «спеціалізованих», принаймні у темпах відновлення ФСБС.

Крім цього, виходячи з результатів дослідження, необхідно наголосити на важливості нормативного закріплення за кожним із трьох національних регуляторів повноважень з нагляду за чітко вказаним набором операцій з фінансовими інструментами та активами, проведення яких потребує ліцензування. Поряд із цим існує необхідність розробки та впровадження на законодавчому рівні прозорих та однозначних критеріїв відносин підпорядкування фінансових посередників відповідному наглядовому органу та активізації своєчасного дер-

жавного моніторингу в галузі фінансових ринків України шляхом підтримки високої ефективності роботи комплексу висхідних і низхідних зв'язків в системі відносин «державний регулятор – фінансовий посередник». ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Анисимова А. В.** Совершенствование механизма антикризисного управления банковской системой : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / А. В. Анисимова. – Ставрополь, 2005. – 221 с.
- 2.** Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua>
- 3. Міщенко В.** Підвищення ефективності регулювання та нагляду за фінансовим сектором в Україні / В. Міщенко // Вісник НБУ. – 2010. – № 8. – С. 4 – 9.
- 4.** Financial Soundness Indicators [Electronic resource] / International Monetary Fund. – Access mode : <http://fsi.imf.org/fsitables.aspx>
- 5. Масляєва К. В.** Господарсько-правове забезпечення функціонування ринку фінансових послуг в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. Наук / К. В. Масляєва ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Х., 2009. – 20 с.

Національний банк України	
Банківський нагляд	мікропруденційний нагляд за ризиками, що сприятиме підвищенню стійкості окремих банківських установ у періоди стресу
	макропруденційний нагляд за ризиками – контроль загальносистемних ризиків, які можуть накопичуватися в банківському секторі, а також проциклічного посилення цих ризиків протягом певного періоду
	установлення стандартів публічного розкриття інформації банками, контроль за їх дотриманням та адекватністю
	установлення стандартів для вдосконалення практики управління ризиками та контроль за їх виконанням
	об'єктивне встановлення вимог до банківського капіталу з урахуванням концепції резервного «буферного» капіталу на основі адекватно оцінених очікуваних ризиків та контроль за їх виконанням
	установлення мінімальних стандартів діяльності банків та контроль за їх виконанням
	нагляд за середовищем регуляторного контролю
Грошово-кредитна політика	пряме регулювання процентних ставок; «заморожування» ставок за окремими видами операцій; лімітування видачі банками кредитів
	таргетування грошової бази; таргетування грошових агрегатів
	кредити: овернайт, операції прямого репо, кредити на умовах тендеру
	облікова ставка; кредитні ставки; депозитні ставки; ставки за операціями з цінними паперами
	нормативи обов'язкового резервування
	купівля-продаж цінних паперів
	валютні інтервенції; валютний своп
	депозитні операції; депозитні аукціони
	обмеження на суми розрахунків підприємств; касовий контроль
	Антикризова політика
мораторій на повернення депозитних вкладів	
рефінансування проблемних банків	
введення в банках кураторів і тимчасових адміністраторів, призупинили виконання зобов'язань банків з тимчасовою адміністрацією перед кредиторами та вкладниками	
мораторій на надання кредитів у банках	
вимоги щодо формування додаткового капіталу за рахунок залучених коштів на умовах субординованого боргу та умови припинення сплати процентів за субординованим боргом за ініціативою банку-боржника або за вимогою Національного банку до банку-боржника	
стабілізаційний та стимулюючий кредити	
введення заборони здійснювати визначений перелік операцій та визначений перелік дій банками, які мають збитки	
обмеження на операції з валютою	
рекапіталізація проблемних банків (НБУ та Уряд)	
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	
	встановлення вимог щодо випуску цінних паперів комерційними банками та контроль за їх виконанням
	встановлення вимог отримання комерційними банками ліцензії на депозитарну та розрахунково-клірингову діяльність та контроль за їх виконанням
	установлення вимог щодо випуску цінних паперів комерційними банками та контроль за їх виконанням
	установлення стандартів публічного розкриття інформації банками, контроль за їх дотриманням та адекватністю
Уряд України	
	рекапіталізація проблемних банків (НБУ та Уряд)

Рис. 2. Інструменти впливу органів державного регулювання на фінансову стійкість банківської системи України